

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2735

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 oktober 2023

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de informele Raad Buitenlandse Zaken Handel van 19 en 20 oktober 2023.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN/HANDEL VAN 19 en 20 OKTOBER 2023

Introductie

Op donderdag 19 en vrijdag 20 oktober a.s. vindt de informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) Handel plaats onder Spaans voorzitterschap in Valencia. Tijdens de plenaire vergadering van de Raad op 20 oktober zal achtereenvolgens worden gesproken over de handelsrelaties tussen de EU en de Verenigde Staten (VS) en over Economische Veiligheid. Voorts zal van gedachten worden gewisseld over de bilaterale handelsrelaties met verschillende handelspartners van de EU, inclusief lopende en afgeronde onderhandelingen over handelsakkoorden. Tijdens de lunch op vrijdag 20 oktober zal, onder voorbehoud, van gedachten worden gewisseld met Katherine Tai, de Minister van handel van de Verenigde Staten (*United States Trade Representative* – USTR).

Voorafgaand aan de informele RBZ Handel zal in Valencia op 19 oktober de bijeenkomst van handelsministers van de Unie voor het Middellandse Zeegebied (UfM) plaatsvinden. Deze conferentie wordt georganiseerd door de EU en Jordanië, die samen het co-voorzitterschap van de UfM bekleden. De UfM is een intergouvernementele organisatie die zich richt op het bevorderen van de betrekkingen tussen landen in de Euro-mediterrane regio. De beoogde uitkomst van de conferentie is een gezamenlijke niet-bindende verklaring die zich richt op duurzame handel, duurzame investeringen en regionale cohesie, alsmede een aantal concrete initiatieven om de handels- en investerings-betrekkingen tussen de lidstaten van de UfM te verdiepen.

Handelsbetrekkingen met de Verenigde Staten

De besprekingen over de handelsbetrekkingen tussen de EU en de VS staan vooral in het teken van het *Global Sustainable Arrangement (GSA) on steel and aluminium* en het *Critical Minerals Agreement (CMA)*.

Het GSA is een beoogde nieuwe internationale afspraak waarvan de deelnemers twee doelstellingen nastreven: het verminderen van koolstofuitstoot in staal- en aluminiumproductie en het adresseren van overcapaciteit van staal en aluminium uit niet-markteconomieën. De VS en de EU hebben zich gecommitteerd aan het aangaan van dergelijke afspraken in oktober 2021. Toen zijn ook de wederzijdse tarieven opgeschort in het handelsdispuut dat ontstond als gevolg van de instelling in 2018 van tarieven op EU staal- en aluminiumexport door de Administratie van president Trump. In oktober 2021 werd afgesproken zowel de VS tarieven op EU staal- en aluminiumexport als de EU rebalancerende tarieven op VS exportproducten voor een periode van twee jaar op te schorten. Een onderdeel van de GSA zou moeten zijn dat deze tarieven permanent verwijderd worden.

Er is de afgelopen maanden weinig voortgang geboekt in de gesprekken over het GSA en op dit moment lijkt het onwaarschijnlijk dat de VS en de Europese Commissie op korte termijn nader tot elkaar zullen komen. In deze gesprekken blijft de Europese Commissie inzetten op een GSA dat conform de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) wordt vorm gegeven en dat niet afdoet aan het EU *Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)*, het primaire EU-instrument om koolstoflekkage uit de EU te adresseren. Nederland steunt deze inzet. Tijdens de informele Raad zal de Commissie de stand van zaken in de gesprekken over het GSA delen. Hierbij zal Nederland ook benadrukken dat het voorlopig uitblijven van uitzicht op een permanente oplossing niet zou moeten betekenen dat

de wederzijdse tarieven in het staaldispuut weer van toepassing worden. Een verlenging van de opschorting van deze tarieven ligt in dat geval voor de hand.

Inzake het CMA is uw kamer op 30 juni jl. geïnformeerd over het voorstel voor een onderhandelingsmandaat voor een grondstoffenakkoord tussen de EU en de VS.¹ Het beoogde akkoord heeft tot doel om de waardeketens van grondstoffen die worden gebruikt bij de productie van de accu's van elektrische voertuigen te versterken. Bovendien kan daarmee worden bewerkstelligd dat producten uit de EU in aanmerking komen voor de *clean vehicle tax credit* van de *Inflation Reduction Act* (IRA). Op 20 juli jl. is het onderhandelingsmandaat door de Raad goedgekeurd, waarover uw Kamer eveneens per brief is geïnformeerd.² Sindsdien onderhandelt de Europese Commissie namens de EU met de VS over een grondstoffenakkoord. Tijdens de informele Raad zal de laatste stand van zaken worden gedeeld. Nederland en een aantal andere lidstaten steunen een snelle totstandkoming van het CMA, omdat dit eraan bijdraagt dat Europese leveranciers een goede positie kunnen behouden in de Amerikaanse waardeketens voor batterijen voor elektrische auto's. Zoals in voornoemde Kamerbrief van 30 juni jl. is vermeld, zal een eventueel akkoord aan de Raad worden voorgelegd voor besluitvorming.

Naast deze beide actuele dossiers zal naar verwachting ook worden gesproken over de volgende bijeenkomst op politiek niveau van de *Trade and Technology Council* (TTC). Op dit moment is nog geen datum gepland voor deze vijfde bijeenkomst. Het kabinet steunt de TTC gezien het belang hiervan als platform voor overleg tussen Europese en Amerikaanse beleidsmakers op het terrein van handel en technologie. Ook steunt het kabinet verdere institutionalisering van de TTC.

Economische Veiligheid

Op basis van de gezamenlijke mededeling over een Europese economische veiligheidsstrategie (EEV) zal de Raad overleggen over de aan handel gerelateerde aspecten van economische veiligheid. Uw Kamer is hierover via een BNC-fiche geïnformeerd.³ Het kabinet verwelkomt de EEV-strategie en ziet de mededeling als stap om veiligheids-, industrie- en handelsbeleid in gezamenlijkheid te bezien en om tot een meer samenhangend economisch veiligheidsbeleid op EU-niveau te komen.

Voorts zal de informele Raad onder dit agendapunt ingaan op zowel de toetsing van ingaande investeringen, alsook de risico's die mogelijk voortkomen uit uitgaande investeringen. Deze discussie past binnen de lopende inzet van de Commissie. Zo evalueert de Commissie momenteel het bestaande raamwerk voor screening van inkomende buitenlandse directe investeringen, en gaat de Commissie onderzoeken welke veiligheidsrisico's uitgaande investeringen met zich mee kunnen brengen. Ten aanzien van de discussie over uitgaande investeringen neemt het kabinet een proactieve rol in, conform de motie van het lid Brekelmans c.s.⁴ Het kabinet verwelkomt de oprichting van een expertgroep die de mogelijke risico's van uitgaande investeringen gaat onderzoeken en input gaat verzamelen van het bedrijfsleven en andere belanghebbenden.

Verder zal onder dit agendapunt gesproken worden over de coördinatie van exportcontrole van *dual-use* goederen in de EU. De inzet van de

¹ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2691.

² Kamerstuk 21 501-02, nr. 2705.

³ Kamerstuk 22 112, nr. 3761.

⁴ Kamerstuk 35 207, nr. 70.

Commissie in de EEV-strategie is om te komen tot betere EU-coördinatie op dit terrein, met inachtneming van de bestaande nationale competentie op exportcontrole en de huidige vertegenwoordiging van de lidstaten en de Commissie in de multilaterale exportcontroleregimes. Nederland steunt het streven van de Commissie om de EU-coördinatie op gebied van exportcontrole van *dual-use* goederen te versterken en zal zich hier actief voor blijven inzetten.⁵

Bilaterale handelsakkoorden

De Raad zal naar aanleiding van een toelichting van de Commissie stilstaan bij verschillende bilaterale handelsrelaties, inclusief lopende en afgeronde onderhandelingen over handelsakkoorden. Naar verwachting betreft dit onder andere de onderhandelingen met de Mercosur-landen, Mexico en Chili.

Een geactualiseerde versie van de voortgangsrapportage handelsakkoorden met een overzicht van de lopende onderhandelingen is bijgevoegd bij deze geannoteerde agenda. Ten aanzien van het bereikte akkoord met Chili ontvangt de Tweede Kamer separaat een appreciatie. Zoals in de Kamerbrief met de kabinetsappreciatie van het eerdere akkoord met Nieuw-Zeeland werd aangekondigd (Kamerstuk 31 985, nr. 80), heeft het kabinet onderzoek laten uitvoeren naar de economische effecten van de mogelijke handelsakkoorden met Chili, Mexico en Nieuw-Zeeland. Het onderzoek is op 26 juli jl. gepubliceerd.⁶

Zoals bekend zet het kabinet in op een actief handelsbeleid, waarin handelsakkoorden een belangrijk instrument zijn. Handelsakkoorden kunnen bijdragen aan het vergroten van de economische weerbaarheid en slagvaardigheid van de EU en zorgen voor verbeterde markttoegang voor ondernemers. Bovendien faciliteren handelsakkoorden de diversificatie van handelspartners en mitigeren daarmee de risico's van strategische afhankelijkheden. Het kabinet zal, conform de eerder toegezonden kamerbrief,⁷ bepleiten dat een mogelijk EU-Mercosur akkoord een integraal associatieakkoord blijft.

Lunch met de handelsvertegenwoordiger van de Verenigde Staten Katherine Tai

Tijdens de lunch zal naar verwachting de Amerikaanse Minister van handel, *United States Trade Representative* Katherine Tai, fysiek aanschuiven (nog onder voorbehoud van definitieve bevestiging). De Raad zal met haar in gesprek gaan over de onderwerpen die hierboven staan beschreven, en hoe die kunnen bijdragen aan een sterke trans-Atlantische handelsrelatie op de lange termijn. Nederland verwelkomt de aanwezigheid van USTR Tai bij de Raad.

⁵ Verordening (EU) 2021/821 van het Europees parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik.

⁶ <https://www.government.nl/ministries/ministry-of-foreign-affairs/documents/reports/2023/07/26/expected-economic-effects-of-the-eu-free-trade-agreements-with-chile-mexico-and-new-zealand>.

⁷ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2636.

Overige onderwerpen

Kaderinstructie WTO

De 13^e Ministeriële Conferentie van de WTO (MC13) vindt plaats in Abu Dhabi op 26–29 februari 2024. Als bijlage bij deze geannoteerde agenda treft u de kaderinstructie met de Nederlandse inzet in de aanloop naar, en tijdens, MC13. De prioriteiten van Nederland voor MC13 worden in deze kaderinstructie nader uiteen gezet.

Concept raadsbesluiten Associatieakkoord Oekraïne

De Commissie heeft op 7 juli jl. voorstellen voor een tweetal Raadsbesluiten gedeeld met betrekking tot een door de EU in te nemen standpunt in het Handelscomité en in de Associatieraad van het Associatieakkoord met Oekraïne.⁸ Hiermee zal de EU positief oordelen over de implementatie door Oekraïne van verschillende afspraken op het gebied van overheidsaanbestedingen en instemmen met het verlenen van wederzijdse markttoegang voor overheidsaanbestedingen.

Belangrijk onderdeel van het associatieakkoord is *legislative approximation*: Oekraïne en de EU verlenen elkaar wederzijds op verschillende terreinen aanvullende markttoegang naarmate Oekraïne wetgeving aanpast aan het *acquis* van de Unie. In geval van een positief besluit in de Associatieraad zullen de EU en Oekraïne elkaar markttoegang verlenen voor leveringen aan centrale, regionale en plaatselijke overheidsinstanties en publiekrechtelijke instellingen.

De Commissie oordeelt positief over de implementatie door Oekraïne van fase 1 en 2 beschreven in bijlage XXI-A bij het hoofdstuk over overheidsaanbestedingen.⁹ Fase 1 gaat onder andere over het aanwijzen van een onpartijdig en onafhankelijk orgaan dat is belast met de beoordeling van besluiten van de aanbestedende diensten bij de plaatsing van opdrachten. Fase 2 gaat onder meer over het implementeren van beginselen uit een van de aanbestedingsrichtlijnen van de EU (Richtlijn 2014/24/EU).¹⁰ Het betreft onder andere openheid en transparantie in alle stadia van het aanbestedingsproces, en non-discriminatie en gelijke behandeling van inschrijvers.

Het kabinet deelt de analyse van de Commissie over de aanpassing van wetgeving door Oekraïne en is voornemens in te stemmen met de concept Raadsbesluiten. Dialoog over de implementatie van de aanpassingen in het kader van het Associatieakkoord blijft daarbij van belang.

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0396>.

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02014A0529\(01\)-20230424](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02014A0529(01)-20230424).

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014L0024-20220101>.